

OP HET WAD

informatie: Nederlands waddengebied

Het waddengebied strekt zich uit van Den Helder in Nederland, via Duitsland tot het Deense schiereiland Skallingen. In totaal is het waddengebied ruim 500 kilometer lang en 310.000 hectare groot. Het is bijna net zo groot als Zuid-Holland. Het beslaat 30% van de Nederlandse, 20% van de Deense en 60% van de Duitse kust. Er liggen 50 eilanden en grote zandplaten in het gebied. Het gebied is uniek omdat grote delen ervan droogvallen bij laagwater. Dat brengt een unieke flora en fauna met zich mee. Hieraan dankt het buitendijkse deel van het waddengebied zijn status van Werelderfgoed.

Het ontstaan van het waddengebied

Het waddengebied is gevormd door verschillende ijstijden en de warme periodes die daar tussenin liggen. Iedere ijstijd maakte dat het gebied er weer anders uitzag. Vanaf zo'n tienduizend jaar geleden, toen het ijs van de laatste ijstijd begon te smelten, ontstond het waddengebied zoals we dat vandaag kennen. Doordat de Noordzee in die tijd nog grotendeels droog lag, had de wind veel zand naar de Nederlandse, Duitse en Deense kust geblazen. Er was daardoor een bijna aaneengesloten duinenrij ontstaan, de strandwal. Achter de strandwal lagen grote veenmoerassen. De zee werd door het smelten van het ijs steeds hoger. Langzaam maar ontstonden er meer en meer openingen in de duinenrij en kon het zeewater de veenmoerassen afbreken. Tijdens stormen werden grote stukken veen weggeslagen. Zo ontstonden geulen waar het zeewater doorheen kon stromen. Gedurende de duizenden jaren werden de geulen langer en breder. Langzamerhand ontstond een zee achter een lange rij duineilanden: de Waddenzee.

De mens helpt mee

Het waddengebied heeft er duizenden jaren over gedaan om eruit te zien zoals we het nu kennen. Het meeste werk is door de natuur zelf verricht, maar ook de mens heeft een flinke rol gespeeld en doet dat nog steeds. Vroeger verhoogde men de hoge en droge delen van het veenmoeras om op te kunnen wonen. De zogenaamde terpen of wierden. Rond terpen en akkers werden later dijken gebouwd om mens, vee en oogst te beschermen tegen overstromingen. Aan de zeekant van de huidige dijken vind je kwelders, die vaak met hulp van de mens zijn ontstaan. Vaargeulen slibben regelmatig dicht en worden daarom uitgebaggerd. Zo vormen ook wij het waddengebied!

Planten en dieren

Wil je veel verschillende planten en dieren zien? Dan is het waddengebied 'the place to be'. Er leven en groeien duizenden soorten en ieder jaargetijde is anders. Zeehonden luieren er op zandbanken, miljoenen trekvogels komen voorbij en kwelders kleuren paars van de lamsoor die er groeit. Sommige dieren in het waddengebied zijn net even anders dan in gebieden elders in Nederland, Duitsland of Denemarken. Een voorbeeld is de waterspitsmuis op Texel. Deze muis is veel kleiner dan op het vaste land en heeft een andere kleur!

Het Nederlandse waddengebied heeft vijf bewoonde en drie onbewoonde eilanden. De Afsluitdijk vormt de harde grens met het zoete IJsselmeer. De zeedijken langs de Hollandse, Friese en Groninger kust beschermen de zeekleigebieden die zijn ontstaan door het inpolderen van kwelders. In het oosten ligt de grens met Duitsland bij de monding van de Eems - Dollard. Het verschil tussen hoog- en laagwater is op het Nederlandse Wad niet groot (1 tot 2 meter), waardoor er veel zand en slib kan bezinken. Er zijn veel droogvallende platen, wat gunstig is voor zeehonden en wadvogels.

Ontstaan van huidige kustlijn

Rond 1200 begon het Nederlandse waddengebied bij de duinen van Schoorl. Callantsoog ('t Oghe) was het eerste waddeneiland, Huisduinen het tweede. De Zuiderzee, de Friese Middelzee en de Lauwerszee waren verbonden met de Waddenzee en de Dollard bestond nog niet. De kustlijn van het huidige waddengebied is het resultaat van een lange geschiedenis van inpolderingen, andere waterstaatswerken en watersnoodrampen waarbij de zee weer land terugwon.

Mensen op het wad

Mensen hebben dus veel bijgedragen aan het uiterlijk van het waddengebied. We zijn er ook regelmatig te vinden. Er zijn mensen die er beroepsmatig komen, zoals de vissers. Maar de meeste mensen komen er in hun vrije tijd. Wadlopen, varen, zeilen en andere vormen van kustrecreatie zijn populair. Bovendien bezoeken ieder jaar duizenden natuurliefhebbers het waddengebied.

Op Ameland, in de Noordzeekustzone en op het Wad boort men naar aardgas. Op sommige plekken wordt zand gewonnen. Defensie oefent in het Lauwersmeergebied en op de Vliehors. Den Helder, Harlingen, Delfzijl en de Eemshaven zijn belangrijke havenplaatsen met industriële activiteiten, waar druk bevaren scheepvaartroutes naar toe lopen. Soms wordt er in de Waddenzee gebaggerd om geulen op diepte te houden.